

فی ۱۸ ذی الحجۃ سنه ۳۲۶ و فی ۲۹ کانون اول سنه ۳۲۴

جمعیت علمیہ اسلامیہ نیک ناشر افکاریدر

مدیر مسئول
محمد فطین

سر محرر
فاتح مجیز درس عام لرنڈن
مصطفیٰ صبری

صاحب امتیاز
فاتح مجیز درس عام لرنڈن
شہری احمد افتدی

مندرجات

سیاست شرعیہ ابن حازم فرید
ادبیات
نعت شریف طاہر المولوی
بر مصموک تقرحاتندن م . نوار
عالم اسلام
متفرقہ

مدرسہ
اصلاح مدارس عمر فوزی
ادب تحریر حسن صبری
سماعت حقیقہ جدی
حق محمود کمال
ترقی خلیل ادیب

نسخہ سی ۵۰ پارہ در

ممالک اجنبیہ ایچون
۱۸ فراغ
۹,۵

آبونہ اجرتی
ولایات ایچون
۸۵ غروش
۴۵

استانبول ایچون
برسنہ لاک ۷۵ غروش
انی آبلنی ۴۰

درج ایدلیان اوراق اعادہ اول نماز

قارئین مژہ :

۱ کثر مقالاتہ آیات کریمہ و احادیث نبویہ درج ایدلش بولندینی نظر اعتبارہ آلہ رق رعایتسزلکدہ بولندمامی
رجا اولنور .

و خاتمی دہ اوزمان تقدیر اولنور ، ہ فائدہ کہ ندامتدن
فائدہ کورلر .

رسول بشیر و نذیر صلی اللہ علیہ وسلم افسدمن
حضر تلمی ، لتأمرن بالمعروف و تنہون عن المنکر
اولی سلطان اللہ شرارکم علی خیارکم فیدعوا خیارکم
فلایستجاب ، بیوررلر کہ اخیار ناسک بودیقہ ، ہمہینی
دائمًا نظر دقتہ طوہرق حکم جالبی اغداذہ دوقہ
فوت ایتمہلمری اہم اموردر .

(امر بالمعروف ، نہی عن المنکر) امر عظیمندہ
— طوہق یا خود کرہا — مسامحہ ایدلر کہ انحرار — شرذمہ
قلیلہ اولسہ — اخیارہ غلبہ ایدر .

شرارہ شر ، کائنات انسانینی زیر و زبر ایدر .

» دامن افشان اولنچہ باد شرور »

» طوہق شور بر شرارہ دن دنیا »

مدافعہ حقدن ہراسان ، برکناردن حالہ نکران
اولان اخیارک اودم رستخیزدہ کی دعای البتہ مستجاب
اولر . زبرا ہرشی وقتہ لازمدر . اخبار (معروفی
امر ، منکرینی نہی) ایلہ ابراز خیر ایدہ بیلیر . دعائک
تأثیریدہ اووقت کوریلیر .

حدود الہی تجاوز ایدنلری منع ایتمک — برو تقواہ
تعاوندن توفی ایتمکدرکہ — ہونک مفہوم مخالفی اہم
وعدواندہ تعاون دیمک اولور .

معاونت خیریدہ مخلوقدن حذر ایدلر کی حالہ
معاونت شریدہ خالقدن تخاصی اجتماع اولہ بر فسل
فجیعہدرکہ جزائی محکمہ کبرایہ تعلیق اولنماز ، محکمہ
دنیاہدہ اشد عقابہ اوغرائیلیر .

مدافعہ حقہ نفس ایچون تہلکہ تصور ایتمک ،
ہمزات شیطاندن متبعندرکہ ہوتصور باطل ، اہل حقہ
عارض اولہمن .

ضعیف الایمان اولانلر مایمہ شیطان حکمندہ
بولندقلر ایچون ابلیس؟ خبیث؟ آنلرک قانی — کیف
مابشاش — تقلب و دنیا و آخرتینی تخریب ایدر .

(نعوذ باللہ من ہمزات الشیاطین) .

تہلکہ ، شخص واحد حقندہ ، بحرظ ایہ اشخاص
متعدہ نقیبہ — مستعیناً بالحق — حق یراندہ اجتماع
ایتدیکی تقدیردہ تہلکہ واردہ زائل ، رحمت الہیہ
نارل اولور .

امام رفاقی رحمہ اللہ حضر تلمی نہ کوزل سویلیور :
» بندہ حق اوزرینہ دشمن حق نرمہ تسلط ایدہ بیلیر
حزب الہی ، حفظ الہیدہدر ، . .

ایشتہ ضعف ایمانمزدرکہ بزی — کلاب ازقودندہ
احقر اولان — برطابق انشاء الیمسک شرنیدن لرزان
ومدافعہ حقدن روگردان ایتدی ، مخافۃ اللہ ایلہ احیای
قلوب ایدوبدہ (امر بالمعروف ، نہی عن المنکر) فریضہنی
افسادن تخاصی الیمسک ظلم واستبداد — برمار ہامل
نثار کی — بوخمرہ صاریلوبدہ سہلرجہ دنیایی باشمزدہ
زندان ایتمزدی .

بنابرین ماضی مظالمدن عبرت آلارق ہوندن صکرہ
محافظہ حقہ وقف حیات ایتملی یزکہ نائل لطف حق ،
براستقبال منور تہبسنہ موافق اولہلم .

بقی ، حقدر . ابن الامین

محمود کمال

— بیان الحق —

محمود کمال الدین بک افندی دخی ادیب محترم خلیل
ادیب بک افندی کی آرہ ، صرہ ، او کوزل ، مفید ،
نافع مقالات فاضلانہ ایلہ « بیان الحق » لک صحافتی
توشیح بیورہ جقلمری — آلمان وعد اوزرینہ — محترم
قارئرمزہ تبشیر ایلر .

محمود کمال

رقی

(مابعد)

—

وطنداشلرمزدن بعضیلر ینک آرا واقوالہ نظرآ
قیافت وحرکاتجہ ، طرز و آداب معاشرتجہدہ اوروبالیرہ

بر ترجمان تدارك ايدرك اكثر اوقات خاليه می اوشهر
شهرك شان تماشاً وزارت اولان محلارني كزوب
كورمكه امصار ايليدوردم . بر كون بنده بر محكمه
كيتك ، برحا كمه عنيده بولتي آرزوسي حاصل اولدي
بوني ترجمانه آكلاتدم . آنك دلالت ورفاقتيله بر محكمه
كيتدم . بز محكمه سالونه داخل اولور اولماز طرز
جريان محاكمه وشكل اداره و هيئت غريب بر نحو له
اوغرادى ؛ يك صريح بر صورتده اكلابوردم ؛ بتون
نظار زده ، بالخاصه بكا اعطاف ايلمش ايدى . مقام
رياستدن درحال ترجمانه توجه ايدن خطاب ، يك معيندار
ايدى . مع هذا يه حقيقى ادراك ايدمه مشدم ؛ بر قاج
سوز عاطفسي متعاقب ترجمان بكا اوحقيقى ده بيلدر -
دى ؛ مكر اوتخوله ، اوخطابه باشمده فس اولديني حلاله
حضور محكمه ده اثبات وجود ايديشم سبب ورمش ،
ترجمان رياستك ، هيئت محكمه نك امرينه عطفأ هر حالده
باشمدن فس چيقار مقام لازم كله جگني ، بوحر كنك
هيئتجه حرم سزلكه حله ايدلديكني اخطار ايديبوردى
باشمدن فس چيقار مق يك قولاي بر مسئله . فقط بو
صورت نفسه يك آغير كليد . بو هيئت محترمه يه لايق
اولدقلى تعظيانده اصله اوزمان قصور اتمش وبلنكده
كنديلرني تحقير ايلمش اولورم . بزجه مرعي اولان
طرز آداب وحرمت ، سز لجه تاسس ايدن طور
واصولك بالكلية خلافيدر .

بويله بر محفل عاليده ، بويله بر هيئت مجبيله
حضورنده چيريل جيلاق بر حالده بولتي نديمك ايسه ،
باشده فس بولنديرم مق ده آنك عيدير .

بوتك ايچون يك مشكل بر موقعده بولنديرلش
اولورم . بو حقيقى ترجمه وافهام ايت . اصرار ايدمه جك
اولور سر امرلرني افافذه حاضرم ديدم . ترجمان بومقابله
هيئته بيلدر دكدن صكره اصرار ايتديلر ، بالعكس بيان
ممنونيله اعتذارده بولنديلر !

دها يك جوق دلائل ايرادي قابلي اوله بيليرسه ده

بكنزه ملك بزلرجه يك ضرورى كوربايور . بومفرط
فكر و فطنه ، اك طوغريسي بوقامد راي وتصوره مقابله
بالناسبه بوقاربيلده برايكى سوز سويله مش ايدم .

شمدى ده ازياده مناسبه الوردني ، زمين مساعد
بولنديني ايچون بر قاج سوز ده سويله ملك ايسترم .
بويله طوغريدن طوغري به آمالزه ، بويله صرف كيفزه
تابع اولان احوالده اوروباليلري تقليده اوزنك ،
اوزنك ده دكل ؛ بو صورتى ضرورى كورمك آجيقدن
اچينه حال وموقعزى هيچ دوشونمه مكدن ؛ كندمزي
بيلمه مكدن نشأت ايتزمي ؟ . نمك نميدركه بر عقل سليم ،
اوغريب ضرورتى تسليم ايدمه بيلسين ؟ .

اداره سابقه ده ، شو صوك اون اون بش سنه ظرفنده
دول معظمه نزدنده بولسان سفارات ساليه يه منسوب
مأموريندن بر قسمك طور وقيامتجه ايجبيلردن فرق
ايديله يه جك بر حالده باشادقارني ، غيرت مقلدانني
سربوش مليمز اولان فسك شاپتیه تحويلي درجه لرينه
وارد بر دقارني ايشيدير دقون اولوردق وجهالتك
بودرجه سنه بر درلو عقل ايردرمه ايدك . بوكي
تحفلقلر ، بودرلو غيرتسزلك وحيئتسزلكر جهالتدن
بشقه بر معني ابله تعبير وناويل ايديله من .

جهانده شخصي هر فرددن آلتق كورر اولكيم
اوناماز كندى نفسندن ده عار ايلر ملامتدن
يئتك اضمئ ايلديكي حقيقى براز ادراك ايدمه بيلن ،
آزاجق نفسى دوشون بر انسان ، اويله بر حركتي هر
درلو سيناندين اشع بولور ومكن دكل تجويز واختيار
ايدمه من .

طقوز اون سنه قدر اولبور ، بركون افافخم مأمورين
دولتدن بر ذات ، مناسبته سوزى بو بحثه انتقال
ايتديرمش ، سرگذشتي جله سندن املق اوزره بكا سويله
بر فقرة نقل ايلمش ايدى : . . . تاريخسنده مامورأ
لوندرده بولنوردم ، اويله بتون كون جالشه جق هر
ساعت مشغول اوله جق بر خدمتله مكلف بولنديم ايچون

بو فقره دن ، بو طرز انهام و تلقیدن ده پک کوزل
اکلاشیلرکه ، اوروپا لیلرک لیاقه ، عرفاناً برکسه لن بویه
برقسم تمنازی حقیقی قبولدن استکشاف ایتزلر . چونکه
حق شناسلق فضیلت و ایتانک لازم غیر مفارقیدر .

بو فقره بزه شو حقیقیته بیلدیررکه ، اوخیر عقول
کالات و ترقیانیه برابر اوروپا لیلر ایچنده حتی بوکون
شرقی حقیله بیلنر ، بیا مه نلره قیاس ایده لیک اولورسه
براقلیت ، هم ده جالب استغراب براقلیت تشکیل ایدر .

یوزده طقه سانک بزه متعلق استحصا ایلدکاری ،
خاطرات و سیاحتنامه لرینه کال اهمیتله (!) درج ایتدکاری
معلومات ، نظرلری غلطه و یک اوغلی حدوددی پکده
تجربوز ایدمه یین بی سرو پا بر طاق جاهل ترجانلردن
مقتبسدیر . بومهم نقطه یه عائد خطا لرمن ، قصور همتمزده
بشقه جه جای ملاحظه در . حال بویه ایکن نه موقع
و خصوصیتیمزی ، نه ده او بوله کی همتمز لک لکرمزی
اصلا نظر دفته آلمیه رق علی العیا اوروپا لیلری طوراً ،
قیافه نقیده بودرجه انهاما کز ، باخصوص اوصوری ،
آلایش و نمایشلری مدنیتک شرائط مهمه و اساسیه سی
اولوق اوزره قبول ایدیشمز جدأ تأسفله شایان عظیم
بر غفلت و جهالت ائیدر . بودرلو خفیلکک ، ملل
واقوای ، امصار و بلادی یر بردن آیران تحالف امنجه
واستعداددن ، مؤثرات محیطیه و الجا آتدن کلیأ بی خبر
بولتمقدن نشأت ایدر . ضیا پاشا مرحوم :

یرملکتده صلب اولور قاطع طریق
یربرده موجب شرف و فخر اولور بوحال

یربلده ده حجاب زنان عیب اولوب یته
برشهرده بوحال اولور باعث جمال

مشرب اولور شرابی ایچر حرمتن بیلیر
مذهب اولور حقوق عبادی کورر حلال

برعاقلمسلم الاطواره محرم اول
مشوار وطورینی نظر اعتباره آل

بیلرله بو بحث مهمی نه کوزل خلاصه و ایضاح
ایتمش . او بیوک خطا لرمنی بوندن صکره اولسون
تعمیمه ، بو بیوک حقیقتلردن بوکونرمزده اولسون
خیر اوله رق کندیمزی اجتهاد و فضائلدله جهان
السانیه طانتمه چالشیالی ، بوسورتی حیثه ترتب ایدن
وظائف اقدبی اولوق اوزره تلقی ایله ملی بز .

قیافت هیچ برزمان ، هیچ بربرد ماهیت انسانییه
تغییر ایدمه چکی کبی انسانه فضله برمنیت و فضیلت ده
افاضه ایدمه مز ، قوجه راغبمز ، او وزیر ادیب و حکیم مزده

لباس نویسنه ای اولان آلاشیه مانلی

کالکدن خبر برکیمسه سندن احتشام آنا مز

بیتیله بو حقیقته ترجمان اولمش . آرتق عبرتین
اولمالی ، مزیت حقیقیه و فضائل انسانییه یی صورته دکل ،
سیرتده آرمالی بز . بوندن صکره ده همت و امانمز ،
مزیت و عزیمز کندیمزه افرنج پسندانه چکی دوزن
یرمکدن ، حرکات و سکنات یز ظاهر آ آنلره بکزن تمکدن
عبارت قالیرسه ، پک بازق و او حالده السنه عرفادن
وارد اوله جق :

سزه باق شرقی ده بیلدیره ده مستشرقلر

اوتانک قوقله قیاقلی بینسز شیقلم

قفانک طیش یوزی بکزن بو قولای افرنجیه

ایچنی آنلره بکزن نه هندر نه نجیه

طرز ندیمکی خطابله یردن کوکه قدر حق و برهک پک
طبیعی دیمک اولور .

عصر لرجه بتون جهان انسانیتک معلم حکمتی ،
مقتدای فضائل و کالاتی طانیان و تأسیس ایتدکاری مناج
قوم سمداتله اوروپا لیلرک حیرت و تقدیراتی جالب ایدن
اوهشملحی ، برنلی عربلرک ، طریق دین و اجتهادده
زمانلرجه آنلره پیرو اولان اوغالی کبلی موحدین
و عثمانیانک تعقیب ایتدکاری طرق و آملی نسیان ایتیم .
اوغالی همت مجاهدینک افطار عالمده احرازه موفق

و کیت او آغاچک دینہ دفن ایتشدردہ بلکه اونر تمشدر. باقی اولیہ بردینہ وارمی ؟ دینہ مدعی نی محل تسلیمہ ارسال و مدعی علیہی حضورندہ طو توب یعنی تحت ترصدده بولدیر برقی بر مدت کچد کد نصکره مدعی علیہ و عجیباً واردیمی ؟ دینہ ناکہانی بر سوال ایراد ایتمکه مظلون مرقوم بدایہ محل تسلیم حقدہ بیلہ عدم معلومات ادعاسندہ بولدینی حالده و مسافہ ایجه واردر هم او آغاچی مؤخرأ قطع ایتدیلر دیمسبلہ محل تسلیمی بیانی مدعا ہی اقراره دلیل اتخاذ ایدرک تضدیه باشلائیجه مظلونک حقیقت حالی کتبه بحالی قالیوب مدعا ہی اقرار ایلمشدر. بوندن استدلال اولنه جنی اوزره بیله خصیصه موجود اولسه بیلہ حکام فراساتریله اتخاذ ایدہ جکری بویکی تدابیر حکیمانہ ایله تعمیق تحقیقاتده بولهرق مظلونه جرملرنی اقرار ایتدیردکری واقعدر.

۲ — حضرت عمر رضی الله عنہک زمان خلافتلرندہ بر محله جرح ایدیله رک قتل ایدلش بر شخصک یا تمقده اولدینی اخبار کیفیت اولنمی اوزرینه درحال محل مذکورہ عزیمت و اوراده بولسانلردن استیکناه ماده و موقی تفتیش و وضعیت موقوفی تدقیق ایلدیکی حالده قاعله جریمه متدائر برادره دسترس اولامیوب بالکن مقتولک اوزرنده بولان اباسنک برجهتی قسماً کسامش اولدینی کورمهکله اباس مذکورری چبقارب آلیقوش و مقتولک دقتہ رخصت اعطای بیورمش ایسهده قاتلی ظالمه چبقاره مدینندن دولانی متاثر اولوب دیارب! شوهرمک قاعله ظالمه اخراجہ نی موقی ایت دینہ درگاه صمدانیه تضرع و استعراحمده بولنمشدر. آریدن اون آئی قدر بر مدتک مرورندن صکره حضور خلافتلرینه برسی کله رک و یا امام المسلمان! بوندن مقدم فلان محله بولسان قتلک رینده تخمیناً بر آتاقی قدر بر طفل نوزاد راغامش بولطمانی نه سلیم ؟ دینہ فکر خلافتی استفسار ایتمکه خلیفه مشارالیه الحمد لله شمدی قال میدانه چیقیدی دیرک چسوجفک بر مرضه به

اولدقلمری صبت بلند شکل و قیافتک هیچ دخلی اولدینیه بالعکس سایه عرفان و کلا نده اوقیافت ملیرلیه هر بولندقلمری محافل عالیهده هر کتدکری لرلرده احتفالات ایلہ استقبال ایدلکلمری دایماً پیش نظر دقتده بولندیرلم معارف اسلامیه نک هر قسمهده هر شبهه عاند وجوده کتبردکری بیکلرجه آثار ایچون نه مختلر نه غیرتدر صرف ایلدکلمری دوشونلم. ماحول او غیرتلی مسلمانلرک او حیلتی عثمانیلرک وارث مشروعی انسال واحفادی اولدینمزی چالشمق هر یولده چالشمق دایماً چالشمقله اثبات ایدلم.

مثل سائر حکمنده ارلان ذکامزدن قابلیت فطره مزمن بحق استفاده ایدہ جک برزمانده بولنیورز آرتق کوزلمزی آچالم:

نه دن بونور ایلہ میال استنار اولالم
چبقوب کونش کبی آفاله فیضبار اولالم

مقری کوی : خلیل ادیب

سیاست شرعیہ

۸

دلائل وامارات ایلہ جریمک ظالمه اخراجنه مثال — و قسامه

۱ — برکون بر ذات قاضی اباسه کله رک بر شخصه امانت بارهستی تسلیم ایلدیکی حالده شمدی انکار ایتمکده بولدینی بیانیله امتنبی سوء استعمال ادعاسندہ بولتمله قاضی مشار الیه مدعی علیہ جلب ایلہ استفسار کیفیت ایلدیکنده کلیاً انکار مدعاده بولتمله مدعی به مبالغ مدعا ہی زرهده تسلیم ایلدیکی موردینده فلان محله کی آغاچک دینده تسلیم ایتدم اوراده آغاچدن باشقه فرد واحد بوق ایدی. دیمکه بیله شخصیصه ایلہ اثبات مدعانک متعذر بولدینیه نفرس ایدن مشارالیه مدعی به